

Bilaga 4. Bussterminalavtal

AB Storstockholms Lokaltrafik (org nr 556013-0683), nedan kallad SL, och Stockholms stad genom dess exploateringsnämnd och dess trafik- och renhållningsnämnd (org nr 212000-0142) nedan kallad Staden har i syfte att reglera upplåtelse för bussterminal mm samt ansvar för framtida drift-, underhåll och reinvestering träffat följande

AVTAL

om upplåtelse och förvaltning av bussterminal i Älvsjö

Bakgrund

Staden planerar att exploatera mark i anslutning till Älvsjö station. Med anledning av detta måste befintlig bussterminal flyttas. Nytt läge för bussterminalen är markerat på [bilaga 1](#). Anläggandet av den nya bussterminalen regleras i avtal om nytt resecentrum, till vilket detta Avtal utgör bilaga. Terminalen har en viktig funktion som bytespunkt. Till grund för exploateringen och den nya bussterminalen ligger förslag till detaljplan för Älvsjö Centrum, Dp 2004-18069-54. SL företräder Stockholms Läns Landsting (SLL) i alla frågor som rör detta Avtal.

1 Bussterminal som skall ersättas

- 1.1** Parterna är överens om att den nya bussterminalen, markerad på [bilaga 1](#) skall ersätta bussterminal vid Johan Skyttes väg, markerad på [bilaga 2](#). Avtal avseende anläggande och skötsel av bussterminal vid Johan Skyttes väg, tecknat 1970-09-11 mellan Staden, KSL och SL, [bilaga 3](#), skall därmed upphöra att gälla i de delar det avser bussterminalen när den nya bussterminalen enligt detta Avtal tas i drift.
- 1.2** SL avvecklar sina anläggningar, i den ersatta bussterminalen, inom 2 veckor från och med att ny bussterminal tagits i drift. De av SLs anläggningar, såsom eventuell markbeläggning, kantstenar och dylikt, som därefter kvarstår tillfaller Staden.
- 1.3** Bussterminalen vid Johan Skyttes väg är belägen på mark upplåten av SJ till KSL (ersatt av SLL) genom Överenskommelse tecknad 1970-09-18, [bilaga 4](#). Staden har därefter förvärvat marken. Staden och SL är överens om att denna Överenskommelse skall upphöra att gälla när SL avvecklat sina anläggningar enligt punkt 1.2. SL skall verka för att avtalet genom tecknande av ett tilläggsavtal upphör att gälla i enlighet detta Bussterminalavtal.
- 1.4** Staden skall när ny detaljplan vunnit laga kraft förvärva den mark av Banverket som utgör del av den nya bussterminalen.

Bilaga 4. Bussterminalavtal

2 Upplåtelse av mark för bussterminal

- 2.1 Staden upplåter till SL, för nyttjande i enlighet med detta Avtal, ett område för bussterminalen och för dess nödvändiga funktioner, nedan kallad Bussterminalen, enligt bilaga 1. Upplåtelsen sker för kollektivtrafikändamål. Staden planerar att avstycka särskild fastighet för Bussterminalen.
- 2.2 Inom Bussterminalen äger SL fast utrustning för information och biljetthantering. I bilaga 6 redovisas fördelningen av ägande.
- 2.3 Om beslut fattas att spårväg skall anläggas inom Bussterminalen skall denna upplåtelse också omfatta rätt för SL att på egen bekostnad anlägga, bibehålla, nyttja, förnya och underhålla spårväg inom Bussterminalen i samråd med Staden. Staden och SL förutsätts dock i separat avtal närmare reglera villkoren för SL:s anläggande och bibehållande av spårväg inom Bussterminalen.
- 2.4 Upplåtelsen sker utan ersättning.
- 2.5 I det upplåtna området skall allmän gång- och cykeltrafik vara tillåten. Staden eller den Staden sätter i sitt ställe ska inom det upplåtna området ha rätt att anlägga, nyttja, underhålla och ombygga allmänna ledningar.

3 Avtalstid och uppsägning

- 3.1 Avtalet gäller från och med dagen då den nya Bussterminalen tas i drift och för en tid om tjugofem (25) år därefter. Om Staden inte skriftligen har sagt upp Avtalet senast ett (1) år före avtalstidens utgång, skall Avtalet anses förlängt på oförändrade villkor med fem (5) år för varje gång. Avtalstidens inledning skall dokumenteras och godkännas av båda parter.
- 3.2 Staden skall ha rätt att säga upp avtalet i förtid för villkorsändring om användningen förändras inom Bussterminalens område, t ex genom tillkommande kommersiella ytor.
- 3.3. Staden skall inte ha rätt att för förlängning av detta Avtal, i den del det avser upplåtelse av Bussterminal, ställa villkor om ersättning. Förlängningen skall ske på likartade villkor, under förutsättning av att samma verksamhet bibehålls.
- 3.4 SL har rätt att när som helst skriftligen säga upp hela eller delar av Avtalet med ett (1) års uppsägningstid. SL har också *skyldighet* att säga upp Avtalet om Bussterminalen inte längre behövs för kollektivtrafikändamål. Utvärdering av SLs behov skall ske vart tionde år med början tio år efter det att Avtalet börjat gälla.

4 Ersättning vid uppsägning

- 4.1 I det fall Staden och SL ej kan överenskomma om förlängning av Avtalet efter avtalstidens utgång, är Staden skyldig att anvisa nytt markområde/utrymme för bussterminal med likvärdig geografisk belägenhet och storlek samt utan kostnad för SL. Storleken skall dock inte överstiga SLs påvisade verkliga behov.

Bilaga 4. Bussterminalavtal

4.2 I fråga om Stadens skyldighet att ersätta SL med anledning av upplåtelsens upphörande enligt punkt 3.1, efter uppsägning av Staden, skall 11 kap. 5-6 a §§ jordabalken äga motsvarande tillämpning på detta Avtal. Som SLs förlust skall därvid anses kostnaden för att anlägga en, i förhållande till Bussterminalen, till storlek, standard och geografisk belägenhet likvärdig Bussterminal med tillhörande anläggningar.

4.3 Har SL sagt upp Avtalet enligt punkt 3.4 ovan, skall SL bortföra sådan egendom som tillhör SL. Då SL bortfört egendom, skall SL vara skyldigt att återställa det upplåtna området i tjänligt skick.

5 Rätt att uppföra anläggningar, konst m.m.

5.1 Staden och SL har upprättat ett program för Bussterminalens gestaltning och skyltning, se bilaga 5.

5.2 SL har rätt att utan Stadens, i egenskap av avtalspart, godkännande inom Bussterminalens område utföra arbeten samt uppföra anläggningar för SLs trafikverksamhet. SL svarar för att sådana anläggningar utförs i enlighet med beviljade bygglov när så erfordras samt i enlighet med program enligt 5.1.

5.3 SL har rätt att uppföra anordningar för reklam inom Bussterminalen och att uppbära reklamintäkter hänförliga till sådana anordningar. SL svarar för kostnaderna för uppförande, underhåll och bortförande av sådana anordningar liksom för att anordningarna utförs i enlighet med vederbörliga tillstånd och program enligt 5.1.

5.4 Staden skall inhämta SLs godkännande innan konstnärlig utsmyckning sker eller anordningar av typen julbelysning uppförs.

5.5 SL har rätt att infästa informationsutrustning i skärmtak inom Bussterminalen. Staden skall tillförsäkra SL denna rätt genom att upprätta servitutsavtal med berörda fastighetsägare.

6 Vite

6.1 Om detta Avtal, i den del det avser upplåtelse av mark, efter övergång till ny ägare inte skulle bli gällande mot den nya markägaren till följd av att Staden inte gjort förbehåll för upplåtelsen enligt detta Avtal, skall Staden anvisa ny plats för bussterminal i Älvsjö samt vara skyldig att till SL betala ett vite motsvarande kostnaden för att anlägga en, i förhållande till Bussterminalen, till storlek, standard och geografisk belägenhet likvärdig bussterminal med tillhörande anläggningar.

7 Drift och underhåll

7.1 Staden skall utföra drift i form av vinterväghållning och barmarksrenhållning jämte drift av gatubelysning för Bussterminalens körytor och gång- och cykelytor vilka ägs av Staden. SL ansvarar för SLs fasta utrustning såsom informationstavlor,

Bilaga 4. Bussterminalavtal

stolpar och andra anläggningar hänförliga till SL:s trafikverksamhet. Ansvarfördelningen för utförande och kostnad är närmare beskriven i bilaga 6. Drift omfattar åtgärder för vinterväghållning och barmarksrenhållning enligt följande

- 7.1.1 säkerställande av att trafiken kommer fram till Bussterminal och att Bussterminalen i sin helhet kan användas för sitt ändamål genom åtgärder såsom snöplogning, halkbekämpning. Snöplogning och halkbekämpning skall hålla sådan standard som gäller vid övriga bussterminaler i Staden. Halkbekämpning skall utföras i samband med snöplogning och när halkrisk annars föreligger,
  - 7.1.2 renhållning av Bussterminalen genom åtgärder såsom sopning, borttagande av skräp och smuts samt ogräsbekämpning,
  - 7.1.3 rensning och sandsugning av dagvattenbrunnar, elförsörjning och byte av förbrukningsmateriel till belysning,
  - 7.1.4 andra åtgärder som på annat sätt håller Bussterminalen i ett för samfärdseln tillfredsställande skick.
- 7.2** För åtgärder enligt punkt 7.1 erlägger SL till Staden 202 000 kr/år, halvårsvis i efterskott efter av Staden utfärdad räkning, från och med det år Bussterminalen tas i drift. Ersättningen skall indexregleras enligt entreprenadindex E84 med maj månads index 2009 som jämförelsetal.
- 7.3** SL ansvarar för och bekostar drift och underhåll av för busstrafikens funktion behövliga anordningar såsom informationssystem, hållplatsstolpar och anslagstavlor. SL skall vidmakthålla Bussterminalens beläggningsytor genom förnyelse av slitlager, avvattning och för busstrafiken behövliga vägmarkeringar samt ansvara för smärre åtgärder såsom förstärkning av bärigheten och punktåtgärder för att förbättra trafiksäkerheten.
- SL skall hålla Bussterminalen i sådant skick att Staden utan men kan utföra drift enligt punkt 7.1.
- 7.4** Om området inom Bussterminalen tas i anspråk för spårväg enligt punkt 2.2 eller på annat sätt byggs om väsentligt eller förändras på annat sätt skall punkt 7 skrivas om för beaktande av nya omständigheter.
- 7.5** Staden garanterar skärmtakens befintlighet och varaktighet under avtalstiden enligt utformning angiven i program för Bussterminalens gestaltning och skyltning, se bilaga 5. Staden garanterar vidare att drift och underhåll av skärmtaken sker i en nivå som motsvarar skötsel av stadens liknande anläggningar.

8 Förbättringar och reinvesteringar

- 8.1** SL skall utföra och bekosta standardförbättringar och reinvesteringar i Bussterminalen enligt gränsdragningslista, se bilaga 6.

9 Trafikskyltning

- 9.1 Staden skall på sin bekostnad sätta upp för Bussterminalens funktion nödvändiga trafikskyltar. Av skyltarna skall framgå att obehöriga fordon ej äger tillträde till bussterminalen. Behöriga fordon är SLs bussar, fordon nödvändiga för Bussterminalens skötsel samt räddningstjänstens fordon.

10 Rätt att anlita underentreprenör

- 10.1 Staden har rätt att anlita underentreprenör för utförande av drift enligt detta Avtal, förutsatt att Staden iakttar tillbörlig omsorg och aktsamhet i valet av underentreprenör och att sådan underentreprenör förbinder sig att iaktta alla Stadens förpliktelser enligt detta Avtal som är hänförliga till de arbeten som underentreprenören skall utföra.
- 10.2 Utan begränsning av vad som sägs i punkt 10.1 ovan, skall Staden inte genom anlitan av underentreprenör vara befriad från någon av sina förpliktelser enligt detta Avtal. Staden kvarstår således i förhållande till SL som ansvarig för utförandet av sina förpliktelser enligt detta Avtal.

11 Samråd

- 11.1 SL och Staden skall, på SLs initiativ, gemensamt genomföra en besiktning av Bussterminalen varje år under detta Avtals giltighetstid för att överenskomma om erforderliga åtgärder för Bussterminalens fortbestånd.

12 Ansvar för anspråk från tredje man

- 12.1 SL är i förhållande till Staden ansvarig för Stadens eventuella skadeståndsskyldighet gentemot tredje man till följd av SL:s underhållsansvar för anläggningar och utrustning inom Bussterminalen, SL:s verksamhet inom och i anslutning till Bussterminalen eller SL:s anläggningar i anslutning till densamma.

Staden är i förhållande till SL ansvarig för SL:s eventuella skadeståndsskyldighet gentemot tredje man till följd av Stadens drift av Bussterminalen eller Stadens anläggningar inom densamma.

Part har inte rätt att utan den andre partens medgivande medge anspråk enligt första och andra stycket som part anser att den andra parten slutligen skall svara för. Staden svarar inte i något fall för ersättning eller dylikt som SL betalar ut till sina kunder enligt vid var tid gällande resegaranti.

13 Force majeure

- 13.1 Om Part på grund av myndighets åtgärd, krigshändelse, strejk, bojkott, blockad eller annan omständighet som han inte kan råda över är förhindrad att fullgöra

Bilaga 4. Bussterminalavtal

åtaganden enligt detta Avtal skall han, i nödvändig omfattning, vara befriad från detsamma. Parterna skall omgående informera varandra om det föreligger omständigheter som kan föranleda tillämpning av denna bestämmelse.

14 Överlåtelse och upplåtelse i andra hand

- 14.1** SL har rätt att överlåta sina rättigheter och skyldigheter enligt detta Avtal till ett bolag i samma koncern som SL eller till ett bolag över vilket Stockholms läns landsting utövar ett bestämmande inflytande.
- 14.2** Staden äger ej rätt att upplåta bussterminalen till annan trafik eller verksamhet än SLs busstrafik, utan skriftlig överenskommelse med SL.
- 14.3** SL äger rätt att i samråd med Staden sätta upp och bibehålla informationsutrustning, avsedd att vägleda och informera busstrafikanter i Stadens komfortskärmar. Staden skall genom servitut säkerställa informationsutrustningens rätt till belägenhet i husfasader utmed terminalens västra sida samt i komfortskärmar. All skyltning för kollektivtrafiken skall ha sådan placering att den är iögonfallande och dominerar över annan skyltning. Vid placering och utformning skall anvisningar i program, enligt punkt 5.1, följas.
- 14.4** Staden äger rätt att beträda Bussterminalen för drift och underhåll av fasader på sin gränsande fastighet. Vid beträdandet skall försiktighet iakttas så att busstrafiken och dess resenärer ej hindras.

15 Bestämmelses ogiltighet

- 15.1** Skulle någon bestämmelse i detta Avtal eller del därav vara ogiltig, skall detta inte innebära att Avtalet i dess helhet är ogiltigt. I stället skall Parterna ändra detta Avtal på det sätt som krävs för att ge effekt åt syftet och andemeningen i detta Avtal i största möjliga utsträckning. Skulle Parterna inte ändra Avtalet, skall den bestämmelse som är ogiltig bortses ifrån och de övriga bestämmelserna i Avtalet skall fortsätta att gälla oförändrade.

16 Avtalets giltighet

- 16.1** Detta avtal blir för parterna bindande endast under förutsättning att det mellan parterna tecknade avtalet om Älvsjö Resecentrum blir bindande mellan parterna enligt § 15 "Giltighet" i det avtalet.

Detta Avtal har upprättats i två (2) likalydande original, varav parterna har tagit var sitt.

Bilaga 4. Bussterminalavtal

Stockholm den

AB STORSTOCKHOLMS LOKALTRAFIK

Göran Gunnarsson

Helena Sundberg

Stockholm den

STOCKHOLMS
EXPLOATERINGSNÄMND

Stockholm den

STOCKHOLMS TRAFIK- OCH RENHÅLLNINGSNÄMND

Bilagor

Bilaga 1. Kartbilaga ny Bussterminal

Bilaga 2. Kartbilaga befintlig bussterminal

Bilaga 3. Avtal om anläggande och skötsel av bussterminal, 1970-09-11

Bilaga 4. Överenskommelse om upplåtelse av mark för bussterminal, 1970-09-18

Bilaga 5. Gestaltningsprogram Älvsjö Centrum

Bilaga 6. Gränsdragningslista för Ägande, drift och underhåll